

ในความเหมือนและความต่างกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

On the Similarities and Differences of Making
Process Between the Constitution of Kingdom of
Thailand, B.E. 2540 and the Constitution of Kingdom
of Thailand, B.E. 2550

ศาสตรินทร์ ต้นสุน*
Sarttarin Tansoon

* ร.ม. (การเมืองการปกครอง); อาจารย์ประจำ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์;
E-mail: koonluang@gmail.com

บทคัดย่อ

ในความเหมือนและความแตกต่างของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แม้จะมีความเหมือนในเนื้อหาสาระสำคัญ ที่รัฐธรรมนูญปี 2550 ได้นำเอาเนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญปี 2540 มาเป็นพื้นฐานในการยกร่างรัฐธรรมนูญปี 2550 ซึ่งเป็นการคงข้อดีและลดข้อเสียของรัฐธรรมนูญปี 2540 แต่ก็เห็นได้ถึงความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับนี้ ตั้งแต่ความเป็นมา ขั้นตอนการยกร่างรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติแต่ละมาตรา และระยะเวลาที่ใช้ในการยกร่างจนแล้วเสร็จ ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาและสรุปเป็นตารางและพบว่าแม้จะมีความพยายามยึดโยงหรือต่อยอดจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 อย่างไรก็ตามที่ แต่ในความเป็นจริงแล้วที่มา กระบวนการร่าง ตลอดจนจบในบางหมวดบางมาตราก็ยังแฝงไว้ซึ่งการคงระบอบอำนาจอธิปไตยหรือการได้มาซึ่งบุคคลที่มีได้เป็นตัวแทน หรือสามารถอ้างความชอบธรรมทางการเมืองได้แต่อย่างใด ข้อสรุปของบทความนี้คือรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้อยู่ในรูปแบบของกึ่งประชาธิปไตยนั่นเอง

คำสำคัญ: กระบวนการร่าง, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

Abstract

On the similarities and differences between the Constitution of Kingdom of Thailand, B.E. 2540 and the Constitution of Kingdom of Thailand, B.E. 2540 despite the similarity in content highlights the constitutional year 2550 brought content of constitutional year 2540 as a basis the draft Constitution the year 2550. Which is probably the advantages and disadvantages of constitutional year 2540 but I see that there are considerable differences between this constitutional both from history, steps to draft Constitution Provisions but more coat and duration that is used to lift the body until complete. Which authors have studied and summarized in the table and found that despite an attempt on branching or engraft from the Constitution of Kingdom of Thailand, B.E. 2540. However, but in reality, that is. The process shape, and in some categories, some of which are still latent scale to retain a system of powerful or the people that we represent, or can not refer to political legitimacy whatsoever. A summary of this article is the current Constitution in the form of the semi-democratic right of way.

Keywords: Making Process, Constitution of Kingdom of Thailand, B.E. 2540, Constitution of Kingdom of Thailand, B.E. 2550

บทนำ

ไม่เพียงแต่ผู้คนที่อยู่ในแวดวงรัฐศาสตร์ แต่รวมถึงประชาชนพลเมืองไทยทั่วไป ต่างก็ทราบกันดีว่าการก่อกำเนิดขึ้นของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นั้นเกิดจากเหตุการณ์รัฐประหาร ได้ถือกำเนิดขึ้นและเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองโดยคณะรัฐประหารที่มีชื่อว่า “คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ได้ทำการยึดอำนาจจากรัฐบาลรักษาการของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 และสาเหตุประการหนึ่งการทำรัฐประหารครั้งนั้น อาจกล่าวได้ว่า มีสาเหตุมาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในส่วนหนึ่งด้วย กล่าวคือ ได้เกิดความบกพร่องในเรื่องการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เพราะการทำหน้าที่เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของสถาบันทางการเมืองและองค์กรหลักตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความอ่อนแอ ถูกแทรกแซงจากองค์กรฝ่ายบริหารและโดยองค์กรพรรคการเมือง ในประการต่อมา ได้แก่สภาพปัญหาที่เกิดจากการที่ประชาชนไม่ได้รับการคุ้มครองตามหลักสิทธิเสรีภาพที่ได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ได้แก่ ปัญหาการขาดคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอัน รวมถึงการเกิดวิกฤติศรัทธาและเกิดวิกฤติความชอบธรรมทางการเมือง รัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นและสร้างเสถียรภาพทางการเมืองการปกครองให้หวนคืนกลับมาเป็นปกติสุขได้ รวมทั้งการดำเนินงานของรัฐบาล พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่ก่อให้เกิดความคลางแคลงใจและสงสัยแก่ประชาชน นักวิชาการ สื่อสารมวลชน และกลุ่มองค์กรต่างๆ ทางสังคม ก็ได้ก่อให้เกิดการถกเถียงและเกิดความแตกแยกทางความคิดของกลุ่มคนในสังคมอย่างสุดขีด อันเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองด้วยการใช้อำนาจรัฐประหาร นำโดยพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบก ในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ซึ่งมีผลโดยตรงทำให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สิ้นสุดลง และต่อเนื่องไปจนถึงได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 และโดยบทบัญญัติของ

รัฐธรรมนูญชั่วคราวดังกล่าว กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จึงได้ถือกำเนิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อการจัดวางโครงสร้างทางสถาบัน และ กฎกติกามารยาททางการเมืองการปกครองของประเทศไทยขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 กำหนดให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยให้มี องค์กรในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นเป็นการเฉพาะ เรียกว่าสภาร่างรัฐธรรมนูญ องค์กรดังกล่าวประกอบไปด้วยสมาชิก 100 คน ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2549 ทั้งนี้ มีกรอบเวลาที่จะต้องจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน นับ แต่วันเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก และในประการสำคัญคือ เมื่อจัดทำร่าง รัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว รัฐธรรมนูญชั่วคราว 2549 กำหนดให้มีการเผยแพร่ร่าง รัฐธรรมนูญให้ประชาชนทราบ รวมทั้งกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยด้วยว่าจะรับร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งเป็นกติกาใหม่ที่ ประกาศใช้มาไม่ต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งผู้เขียนได้เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 วิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
ที่มา	คณะรัฐประหารที่มีชื่อว่า “คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.)” ทำการรัฐประหารรัฐบาลของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2534 โดยยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 และประกาศใช้รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 จากนั้นมีความพยายามที่จะสืบทอดอำนาจ ของคณะรัฐประหารผ่านการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ที่เปิดโอกาสให้นายกรัฐมนตรีมีต้องมาจาก ส.ส. กระทั่งเกิดการต่อต้านรัฐบาลของพลเอกสุจินดา คราประยูร จนนำไปสู่เหตุรุนแรงทางการเมือง เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2535 จึงมีกระแสเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมือง และสร้างประชาธิปไตยที่เข้มแข็งให้	คณะรัฐประหารที่มีชื่อว่า “คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ทำการรัฐประหารรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 นำโดยพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งต่อมาคณะปฏิรูปฯ ได้ออกประกาศฉบับที่ 3 เพื่อยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2549 ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
	เกิดขึ้น โดยมีกลุ่มบุคคลออกมาเคลื่อนไหว ทั้งเรียกร้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญนี้	
เจตนารมณ์	การปฏิรูปการเมืองโดยมีเป้าหมาย 3 ประการ 1. ขยายสิทธิ เสรีภาพ และส่วนร่วมของพลเมืองในการเมือง 2. การเพิ่มการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยประชาชน เพื่อให้เกิดความสุจริตและโปร่งใสในระบอบการเมือง 3. การทำให้ระบบการเมืองมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ	เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากรัฐธรรมนูญนี้ 4 ประการคือ 1. คุ่มครอง ส่งเสริม ขยายสิทธิ และเสรีภาพ ของประชาชนอย่างเต็มที่ 2. ลดการผูกขาดอำนาจรัฐ และเพิ่มอำนาจประชาชน 3. การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรม และจริยธรรม 4. ทำให้องค์กรตรวจสอบมีความอิสระ เข้มแข็ง และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
สาระสำคัญ	1. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่างและแสดงความคิดเห็น นำมาซึ่งบทบัญญัติด้านสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ การเข้าถึง และรักษาทรัพยากรที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างกว้างขวาง 2. การเกิดองค์กรใหม่ๆ ที่เอื้อต่อการจรรโลงคุณค่าของความ	1. คุ่มครอง ส่งเสริม ขยายสิทธิ และเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่ 2. ลดการผูกขาดอำนาจรัฐ และเพิ่มอำนาจประชาชน 3. การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรม และจริยธรรม 4. ทำให้องค์กรตรวจสอบมีความอิสระ เข้มแข็ง และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
	เป็นมนุษย์ในหลายๆ ด้าน	
กระบวนการเริ่มต้น	รัฐบาลนายชวน หลีกภัย เสนอให้สภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้ง “คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย (คพป.)” เพื่อทำหน้าที่ศึกษาแนวทางในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยมี ศ.นพ.ประเวศ วะสี เป็นประธาน และกรรมการจำนวน 58 คน เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2537 ซึ่ง คพป. ได้ดำเนินการและมีข้อเสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 28 เมษายน 2538 ใน 2 ประเด็นด้วยกัน คือ 1. ควรมืองค์กรทำหน้าที่พัฒนาการเมืองอย่างต่อเนื่อง 2. ควรมีการปฏิรูปการเมือง ทั้งนี้ มีข้อเสนอที่สำคัญ คือ ให้มีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ขึ้นทั้งฉบับ ด้วยการให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 แก้ไข	คณะปฏิรูปฯ ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2549 และบทบัญญัติในมาตรา 19 ถึง 32 ให้มีการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นโดยมืองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการร่างรัฐธรรมนูญ อาทิ สมัชชาแห่งชาติ สภาร่างรัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งระบุมที่มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และหน้าที่ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับเพื่อใช้เป็นแนวทางการปกครองประเทศ

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
	เพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) ในมาตรา 211*	
ขั้นตอนดำเนินงาน	รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา ได้แถลงต่อรัฐสภา ให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) ในมาตรา 211 หลังจากนั้นรัฐบาลได้จัดตั้ง “คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง (คปก.)” มีนายชุมพล ศิลปอาชา เป็นประธาน และกรรมการอีก 34 คน เพื่อศึกษาระบบการเมือง และนำเสนอแนวทางต่อรัฐบาลท้ายสุด รัฐบาลมีมติเห็นชอบต่อการแก้ไขในวันที่ 14 กันยายน 2539 และในวันที่ 27 กันยายน 2539 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2539 กำหนดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ จากนั้นมีพระราชกฤษฎีกากำหนด ให้มีการรับ	จากการที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติเป็นคณะบุคคลที่เกิดขึ้นจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 มาตรา 34 อันประกอบด้วยบุคคลตามประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 24 ลงวันที่ 29 กันยายน พุทธศักราช 2549 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติแต่งตั้ง “คณะกรรมการกำกับดูแลการสรรหาสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ (กตส.)” และคณะอนุกรรมการให้คำแนะนำและวินิจฉัยการดำเนินการขององค์กรหรือคณะบุคคล เพื่อคัดเลือก “สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ” จำนวนไม่เกิน 2,000 คน ให้ทำหน้าที่คัดเลือกกันเอง เพื่อให้ได้สมาชิกสมัชชาแห่งชาติที่สมควรเป็นสมาชิก

* ดู แถมสุข นุ่มนนท์. 2545. สภาร่างรัฐธรรมนูญ: เส้นทางปฏิรูปการเมืองไทย. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, 1-2.

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
	สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิก สภาร่างรัฐธรรมนูญภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2539 ใช้บังคับ และให้ดำเนินการรับสมัครให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน	สภาร่างรัฐธรรมนูญจำนวน 200 คน หลังจากที่มีการคัดเลือกรายชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นสมาชิกสมัชชาแห่งชาติแล้ว ได้นำส่งรายชื่อให้แก่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ นำรายชื่อขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ ตาม รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 จำนวนทั้งสิ้น 1,982 คน เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2549
ที่มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ	รัฐสภาเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิก สภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญอันประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 99 คน ดังนี้ 1. ประชาชนในแต่ละจังหวัดลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาร่างรัฐธรรมนูญ (เลือกตั้งโดยทางอ้อม) ในแต่ละจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้ตรวจสอบคุณสมบัติแล้วอย่างถูกต้อง หากจังหวัดใดมีผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่เกิน 10 คน ก็ให้ผู้ว่าราชการ	จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ที่กำหนดให้สมัชชาแห่งชาติคัดเลือกสมาชิกด้วยตนเอง จากจำนวน 1,982 คน ให้เหลือเพียง 200 คน (สมัชชาแห่งชาติเป็นอันสิ้นสุดลง) เพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติพิจารณาถ้อยแถลงให้

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
	จังหวัดจัดส่งรายชื่อให้ประธานรัฐสภา 2. หากจังหวัดที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเกิน 10 คน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดประชุมระหว่างผู้สมัครด้วยกันเองเพื่อดำเนินการเลือกสมาชิกด้วยกันเองโดยลงคะแนนลับและ ผู้สมัครแต่ละคนใช้สิทธิเลือกผู้สมัครด้วยกันเองไม่เกินคนละ 3 ชื่อ เพื่อให้ได้ผู้สมัครที่มีคะแนนสูงสุด 10 คน เมื่อได้รายชื่อแล้วจัดส่งรายชื่อให้ประธานรัฐสภา รวมสมาชิก 76 คน 3. สมาชิกที่มาจากการเสนอบัญชีรายชื่อโดยสถาบันอุดมศึกษา (30 แห่ง) ที่มีการให้ปริญญาสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ และผู้มีประสบการณ์ทางการเมือง การบริหารราชการแผ่นดินหรือการร่างรัฐธรรมนูญโดยให้สภาสถาบันอุดมศึกษาจัดทำบัญชีรายชื่อของแต่ละประเภทๆ ละไม่เกิน 5 คน เสนอต่อประธานรัฐสภา	เหลือผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสมควรที่จะเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน 100 คน ทั้งนี้ให้สมาชิกสมาชิกแห่งชาติแต่ละคนมีสิทธิเลือกได้คนละไม่เกิน 3 รายชื่อ และให้ผู้ได้คะแนนเสียงสูงสุดเรียงไปตามลำดับจนครบ 200 คน เป็นผู้ได้รับเลือก ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากันในการลำดับได้อันจะทำให้มีผู้ได้รับเลือกเกิน 200 คน ให้ใช้วิธีจับสลาก ในกรณีที่สมาชิกแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติเลือกสมาชิกสมาชิกแห่งชาติจำนวน 100 คน เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป และให้ประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
	โดยสมาชิกรัฐสภาจะเลือกตั้งจากสาขาดังนี้ - ผู้เชี่ยวชาญกฎหมายมหาชน จำนวน 8 คน - ผู้เชี่ยวชาญรัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 8 คน - ผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดินหรือ การร่างรัฐธรรมนูญ ตามหลักเกณฑ์ที่ประธานรัฐสภา กำหนดจำนวน 7 คน รวมสมาชิก 23 คน 4. ในแต่ละจังหวัดมีคณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	
ประธานสภา ร่าง รัฐธรรมนูญ	นายอุทัย พิมพ์ใจชน	รองศาสตราจารย์ นรนิติ เศรษฐบุตร
กระบวนการ จัดทำ รัฐธรรมนูญ	ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ได้ยกร่างขึ้นใหม่ทั้งฉบับด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2534) ที่ให้เพิ่มบทบัญญัติว่าด้วยการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับ เมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จให้เสนอต่อ	จัดทำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2549 (ฉบับชั่วคราว) โดยกำหนดให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ จัดตั้งสมัชชาแห่งชาติเพื่อให้สมาชิกสมัชชาแห่งชาติจำนวนไม่เกิน 2,000 คน ทำหน้าที่คัดเลือก

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
	รัฐสภา โดยให้มีการประชุมของรัฐสภา และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญเข้าชี้แจงประกอบร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐสภาจะต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับโดยขอแก้ไขเพิ่มเติมประการใดมิได้ ทั้งนี้ให้มีการลงมติและลงคะแนนโดยเปิดเผย	กันเอง เพื่อที่จะได้ผู้สมควรเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญจำนวน 200 คน และเสนอให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติคัดเลือกให้เหลือเพียง 100 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญ
กรอบเวลา	ให้แล้วเสร็จภายใน 240 วัน	ให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน
ขั้นตอนการทำงาน	กระบวนการทำงาน 7 ขั้นตอน คือ 1. สภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญตั้งคณะกรรมการชุดต่างๆ ขึ้นเพื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญจำนวน 6 คณะ และคณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัด 2. กำหนดกรอบการทำงานและสาระสำคัญที่ควรนำไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญจำนวน 3 กรอบ 3. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญทำหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ 4. สภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญ	กระบวนการทำงาน 13 ขั้นตอน คือ 1. สมัชชาแห่งชาติคัดเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญ 2. สภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ 3. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ 4. จัดทำร่างรัฐธรรมนูญและเอกสารชี้แจงความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พร้อมด้วยเหตุผลในการแก้ไขไปยังสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญองค์กร 12 องค์กร 5. คณะกรรมการยกร่าง

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
	ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเบื้องต้นจากประชาชนเพื่อนำมาประกอบการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ 5. คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนำร่างรัฐธรรมนูญที่ได้ลงมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการไว้พิจารณาแล้วไปจัดทำประชาพิจารณ์ 6. สภาร่างรัฐธรรมนูญได้มีการพิจารณาในวาระที่สองให้มีการแปรญัตติ 7. สภาร่างรัฐธรรมนูญให้ลงมติในวาระที่สามเพื่อเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่	รัฐธรรมนูญเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและเอกสารชี้แจงให้ประชาชนทั่วไปทราบ 6. คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน 7. คณะกรรมาธิการฯ พิจารณาความเห็นและแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติม 8. คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาความเห็นที่ได้รับมาและคำแปรญัตติมาจัดทำรายงานการแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่แก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งเหตุผลเผยแพร่ให้ทราบเป็นการทั่วไป 9. นำเสนอร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา (พิจารณาเพื่อให้ความเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ และเฉพาะมาตราที่สมาชิกยื่นคำขอแปรญัตติ) 10. สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญและพิจารณาให้แล้วเสร็จ 180 วัน 11. เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
		12. จัดให้มีการออกเสียงประชามติว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ 13. คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเฉพาะที่จำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งการจัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
การรับฟังความคิดเห็นและการปรึกษาหารือ	เมื่อมีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านความเห็นชอบในวาระแรกแล้ว คณะกรรมาธิการฝ่ายรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือจัดพิมพ์ร่างรัฐธรรมนูญและดำเนินการรับฟังความคิดเห็น และจัดทำปรึกษาหารือให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นอย่างกว้างขวางตามจังหวัดและภูมิภาค	ตา ม รัฐ ธิ ร ร ม นู ญ แ ห่ ง ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 มาตรา 26 ได้กำหนดให้ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้จัดทำคำชี้แจงว่า ร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นใหม่นั้นมี “ความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในเรื่องใดพร้อมด้วยเหตุผล” ในการแก้ไขไปยังสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญองค์กรและให้คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและเอกสารชี้แจงให้

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
		ประชาชนทั่วไปทราบ ตลอดจนส่งเสริมและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง ผ่านแบบสอบถามของคณะกรรมการการรับฟังความคิดเห็น และร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ฉบับรับฟังความคิดเห็น
ขั้นตอนในการพิจารณาเพื่อลงมติของรัฐสภาต่อร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช	เมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้วให้นำเสนอต่อรัฐสภา หากรัฐสภาลงมติให้ความเห็นชอบเพื่อรับร่างรัฐธรรมนูญด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ก็ให้ประธานรัฐสภานำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ถ้าทรงลงพระปรมาภิไธยร่างรัฐธรรมนูญนั้นก็จะมีผลใช้บังคับ ถ้าพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ และพระราชทานคืนมา หรือเมื่อพ้นกำหนด 90 วันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐธรรมนูญนั้นก็จะเป็นอันตกไป หากรัฐสภา	เมื่อสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้รับร่างรัฐธรรมนูญและเอกสารจากการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและองค์กรต่างๆ แล้วหากประสงค์จะแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมให้ทำได้เมื่อมีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญลงชื่อรับรองไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มีอยู่ และในมาตรา 28 ได้กำหนดระยะเวลาการทำงานไว้ว่าเมื่อพ้นกำหนด 30 วันนับแต่วันที่ส่งเอกสารตามมาตรา 26 ให้คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาความเห็นที่ได้รับมาตามมาตรา 26 และคำแปรญัตติตามมาตรา

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
	ลงมติให้ความเห็นชอบเพื่อรับร่างรัฐธรรมนูญด้วยคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของทั้งสองสภาให้นำร่างรัฐธรรมนูญให้ประชาชนลงมติเพื่อให้ประชาชนออกเสียงลงคะแนนว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญที่สภาร่างรัฐธรรมนูญเสนอมา อย่างไรก็ดี ผลการลงมติของสมาชิกรัฐสภาปรากฏว่า เห็นชอบ 578 เสียง ไม่เห็นชอบ 16 เสียง งดออกเสียง 17 เสียง จากจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมด 651 คน (กองการประชุม สำนักการงานการประชุมและชวเลข, 2540: 1) ซึ่งถือว่าให้ความเห็นชอบต่อร่างรัฐธรรมนูญด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา	27 พร้อมทั้งจัดทำรายงานการแก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่แก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งเหตุผลเผยแพร่ให้ทราบเป็นการทั่วไปแล้วนำเสนอร่างรัฐธรรมนูญต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา (การพิจารณาของสภาร่างรัฐธรรมนูญ เป็นการพิจารณาเพื่อให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับและเฉพาะมาตราที่สมาชิกยื่นคำขอแปรญัตติตามมาตรา 27 หรือที่คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเสนอ) อย่างไรก็ดี ในวันที่ 6 กรกฎาคม 2550 สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้ลงมติต่อร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช โดย เห็นชอบ 98 เสียง จากจำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทั้งหมด 100 คน (มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้เข้าร่วมประชุมลงมติ 2 คน)
การลงประชามติ	เนื่องจากสมาชิกรัฐสภาให้ความเห็นชอบต่อร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช	วันที่ 19 สิงหาคม 2550 คือวันลงประชามติของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดย

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
	แล้ว จึงไม่มีการลงประชามติ	เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 มาตรา 29 ให้สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญและพิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายใน 180 วัน นับแต่วันเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก เมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้วให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบและจัดให้มีการออกเสียงประชามติว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ซึ่งต้องจัดทำไม่เร็วกว่า 15 วัน และไม่ช้ากว่า 30 วัน นับแต่วันที่เผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวในการออกเสียงประชามติ ถ้าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาใช้บังคับแล้วให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาตินำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และเมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
		และใช้บังคับได้ โดยผลการลงประชามติมีดังนี้ - ผู้มีสิทธิออกเสียง 45,092,955 คน - ผู้มาใช้สิทธิออกเสียง 25,978,954 คน คิดเป็นร้อยละ 57.61 - เห็นชอบ 14,727,306 เสียง คิดเป็นร้อยละ 56.61 - ไม่เห็นชอบ 10,747,441 เสียง คิดเป็นร้อยละ 41.37 ในกรณีที่สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ดี สภาร่างรัฐธรรมนูญไม่ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญก็ดี หรือการออกเสียงประชามติของประชาชนโดยเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติไม่เห็นชอบให้ใช้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก็ดี ให้สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง และให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติประชุมร่วมกับคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ได้เคยประกาศใช้บังคับมาแล้วฉบับใด

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
		ฉบับหนึ่งมาปรับปรุงให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันออกเสียงประชามติไม่เห็นชอบ และนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญต่อไป
จำนวน	12 หมวด 336 มาตรา และบทเฉพาะกาล	15 หมวด 309 มาตรา และบทเฉพาะกาล
ลำดับของรัฐธรรมนูญ	ฉบับที่ 16	ฉบับที่ 18
ประกาศใช้เมื่อ	วันที่ 11 ตุลาคม พุทธศักราช 2540	วันที่ 24 สิงหาคม พุทธศักราช 2550
ผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ	นายวันมูหะมัด นอร์มะทา ประธานรัฐสภา	นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
การสิ้นสุดลงของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ	1. สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง (จำนวน 99 คน) 2. สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา (240 วัน)	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2550
เหตุแห่งการยกเลิก	ถูกยกเลิกโดย ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมี	ยังคงมีผลบังคับใช้อยู่ ณ ปัจจุบัน

หัวข้อ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
	พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 3* และภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2549	
ระยะเวลาการบังคับใช้	8 ปี 11 เดือน 8 วัน (นับถึงวันที่ 19 กันยายน 2549)	ยังคงมีผลบังคับใช้อยู่ ณ ปัจจุบัน

จากตารางเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับนี้ตั้งแต่ความเป็นมา ขั้นตอนการยกร่างรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติแต่ละมาตรา และระยะเวลาที่ใช้ในการยกร่างจนแล้วเสร็จ ซึ่งตารางข้างต้นได้อธิบายรายละเอียดในประเด็นสำคัญ หากพิจารณาจากแต่ละประเด็นนั้นพบว่า อาจกล่าวได้ว่ารัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับนั้นแตกต่างในเรื่องของที่มา และขั้นตอนการจัดทำ หากมีส่วนที่คล้ายคลึงกันเป็นเพียงรัฐธรรมนูญปี 2550 ได้นำเอาเนื้อหาของสาระของรัฐธรรมนูญปี 2540 มาเป็นพื้นฐานในการยกร่างรัฐธรรมนูญปี 2550 ซึ่งเป็นการคงข้อดีและลดข้อเสียของรัฐธรรมนูญปี 2540 แต่ก็มี การปรับเปลี่ยนถ้อยคำที่ไม่ชัดเจนออกไปและให้เป็นถ้อยคำที่ชี้ชัดมากกว่ารัฐธรรมนูญปี 2540 แต่หลังจากที่มีการจัดทำร่างเพื่อนำเสนอเพื่อให้ประชาชนลงมติ นั้นต้องยอมรับว่าสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญแต่ละท่านเองก็ไม่ได้ชื่นชอบกับทุก มาตราในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แต่ก็ยอมรับได้ เช่นเดียวกับประชาชนต่างก็มีความเห็นไม่ตรงกันทุกมาตรา แต่เมื่อลงประชามติแล้ว คะแนนที่เห็นชอบมากกว่าไม่เห็นชอบ เมื่อประชาชนเห็นชอบแล้วทางสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ได้ดำเนินการ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาตินำร่างรัฐธรรมนูญขึ้น

* ข้อ 1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สิ้นสุดลง

ทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย แล้วให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและ
ใช้บังคับได้ต่อไป

และจากความเป็นจริงที่ประจักษ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2550 ได้ทำหน้าที่อันสำคัญในการสร้างกลไกคัดเลือกบุคคลเข้าสู่
การเมืองในระบบมาแล้วสองครั้งกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการ
ทั่วไป เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 และวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 และการเลือกตั้ง
สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดละหนึ่งคนมาครั้งหนึ่ง แต่กระแสนเสียงเรียกร้องให้ปรับเปลี่ยน
แก้ไขกระทันหันยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้วร่างขึ้น
ใหม่ก็ยังคงตั้งอยู่อย่างต่อเนื่องและในระหว่างปีประเด็นการแก้ไขหรือยกเลิกและร่าง
ใหม่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชก็ยังคงเป็นหัวข้อการสนทนา
ทางการเมืองที่ไม่ล้าสมัยแต่อย่างใด

ในทัศนะของผู้เขียนที่ได้ทำการสำรวจตรวจสอบกระบวนการร่าง
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พบว่าทั้งที่มาของการร่าง
ที่มาของบุคคลที่เข้ามาเป็นผู้ร่างฯ คณะกรรมการยกร่างฯ กระบวนการและ
ขั้นตอนสุดท้ายของการลงประชามติเชิงบีบให้เลือกว่าต้อง “เห็นชอบ” ไม่สามารถจะ
หาที่มาของความชอบธรรมทางการเมืองได้แต่อย่างใด และเมื่อมาเทียบเคียงกับ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ถูกอ้างว่าเป็นฉบับ
ประชาธิปไตยที่สุดฉบับหนึ่งในประวัติศาสตร์การเมืองไทย ยิ่งพบว่าฐานที่มาขาดซึ่ง
การยึดโยงจากประชาชน แม้จะอ้างว่ามีการตั้งเวทีสำรวจความคิดเห็น ต้องการให้
ประชาชนมีส่วนร่วมเต็มที่ก็ตามที และโดยส่วนตัวผู้เขียนเห็นด้วยกับข้อเสนอของ
พรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมืองที่เสนอให้มีการยกร่างหรือแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เนื่องจากจะได้นำจิตวิญญาณอุดมการณ์เสรี
ประชาธิปไตยกลับคืนสู่สังคมการเมืองไทยเสียที

แต่สำหรับสิ่งที่น่ากังวลใจของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ ไม่ว่าจะ
ฉบับใดก็ตาม คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช เป็นกฎ กติกา หรือ
หลักการสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ เป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบ

ความสัมพันธ์ของโครงสร้างอำนาจทางการเมืองในสังคมการเมืองไทยนี้ ถือเป็นกฎกติกา ฉบับที่ 18 นับแต่มีการปฏิวัติการปกครองมาเป็นเวลา 80 ปี ซึ่งผู้เขียนคิดว่า ผู้คนในสังคมการเมืองไทยไม่จำเป็นต้องใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช กันอย่างสิ้นเปลืองขนาดนี้ หากบุคลากรทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งหลายที่มีบทบาททางการเมืองพยายามที่จะปฏิบัติตามกฎกติกา อย่างเคร่งครัด ให้ความเคารพในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช อย่างจริงจัง และที่สำคัญคือประชาชนพลเมืองทั่วไปที่ต้องดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ในสังคมการเมืองไทยนี้ ไม่เพิกเฉย ดูดาย หรือขาดความสนใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะเป็นเหตุผลชั้นดีที่ทำให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ถูกบิดเบือน นำไปเป็นเครื่องมือทางการเมืองเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับผู้มีอำนาจ หรือใช้ในการทำลายล้างฝ่ายตรงข้าม กระทั่งการกล่าวอ้างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช เป็นเหตุแห่งวิกฤติของการเมืองจนต้องมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองและยกเลิกการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ในที่สุดนั้น กล่าวอย่างถึงที่สุด คือ เกราะกำบังแก่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ชั้นดี คือ ประชาชนพลเมืองไทย ต้องมีความตระหนักรู้ถึงสิทธิ หน้าที่ ของตนและตระหนักถึงความสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ที่จำเป็นต้องปกป้องรักษาไว้ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมการเมืองไทยให้ก้าวพ้นวงจรอุบาทว์อย่างที่เคยเป็นมาเสียที

อย่างไรก็ตาม อนาคตการเมืองไทยนั้นย่อมมีผลผูกพันกับความพยายามในการแก้ไข หรือยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หากผู้มีอำนาจบริหารบ้านเมืองนั้นได้พยายามแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ให้เป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้น มาใช้ในทางที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมนั้นก็จะทำให้ประเทศชาติมีการพัฒนาให้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปได้ แต่ถ้าหากเป็นเพียงแต่การแก้ไข ยก่างรัฐธรรมนูญใหม่ มาเป็นข้ออ้างในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องแล้วประเทศชาติก็ไม่อาจพัฒนาไปสู่เจตนารมณ์ที่จะอำนวยประโยชน์แก่ส่วนรวมได้ เพราะฉะนั้นในฐานะประชาชนไทยต้องมีหน้าที่ติดตามและตรวจสอบการทำงานของสมาชิกรัฐสภา กลุ่มบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้

เกิดการแก้ไข หรือยกร่างใหม่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช เพื่อเป็นการป้องกันความพยายามในการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช เพื่อผลประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ประชาชนต้องใช้สิทธิ เสรีภาพ และทำหน้าที่ของประชาชนไทยตามที่รัฐธรรมนูญได้ให้โอกาสไว้ แต่พึงต้องรักษาสีทิตี และเสรีภาพของบุคคลอื่นด้วย หากกระทำการใดๆ นั้นต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้อื่นด้วยและพึงรักษาสีทิตีเสรีภาพของตนเองไว้ด้วยเช่นกัน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กองการประชุม สำนักรายงานการประชุมและชวเลข. 2540. บันทึกการประชุม
ร่วมกันของรัฐสภาครั้งที่ 7/2540 (สมัยสามัญ ครั้งที่ 2) 27 กันยายน
2540.

แถมสุข นุ่มนนท์. 2545. สภาร่างรัฐธรรมนูญ: เส้นทางปฏิรูปการเมืองไทย.
นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง
เป็นประมุข ฉบับที่ 3. 2549.